

"ҚАЗАҚСТАН ҚОР БИРЖАСЫ" АҚ

"Қазақстан қор Биржасы" АҚ
Директорлар кеңесінің шешімімен

(2019 жылдың 07 қазанындағы
№ 118 отырыс хаттамасы)

б е к і т і л д і

2019 жылдың 03 желтоқсанынан бастап
қолданысқа енгізілді

Биржалық сауда-саттық бойынша есеп айырысулар кезінде ақшаны ішкі есепке алу және құжаттарды ресімдеу **ЕРЕЖЕЛЕРІ**

Алматы қ.

2019

ТҮЗЕТУЛЕР ПАРАҒЫ

1. № 1 өзгертулер мен толықтырулар:

- "Қазақстан қор Биржасы "АҚ Басқармасының шешімімен бекітілген (2020 жылдың 26 қарашасындағы № 156 отырыс хаттамасы);
- 2020 жылдың 30 қарашасынан бастап қолданысқа енгізілді.

2. № 2 өзгертулер мен толықтырулар:

- "Қазақстан қор Биржасы "АҚ Басқармасының шешімімен бекітілген (2021 жылдың 11 маусымындағы № 57 отырыс хаттамасы);
- 2021 жылдың 25 маусымынан бастап қолданысқа енгізілді.

3. № 3 өзгертулер мен толықтыру:

- "Қазақстан қор Биржасы "АҚ Басқармасының шешімімен бекітілген (2021 жылдың 27 қыркүйегіндегі № 101 отырыс хаттамасы);
- 2021 жылдың 28 қыркүйегінен бастап қолданысқа енгізілді.

4. № 4 өзгертулер мен толықтырулар:

- "Қазақстан қор Биржасы "АҚ Басқармасының шешімімен бекітілген (2022 жылдың 28 шілдесіндегі № 91 отырыс хаттамасы);
- 2022 жылдың 22 тамызынан бастап қолданысқа енгізілді.

5. № 5 өзгертулер мен толықтырулар:

- "Қазақстан қор Биржасы "АҚ Басқармасының шешімімен бекітілген (2023 жылдың 03 тамызындағы № 78 отырыс хаттамасы);
- 2023 жылдың 04 тамызынан бастап қолданысқа енгізілді.

Осы Ережелер Қазақстан Республикасының заңнамасына және "Қазақстан қор Биржасы" АҚ (бұдан әрі – Биржа) жарғысына сәйкес әзірленді және Биржаның сауда-саттық жүйесінде өткізілетін және оның корреспонденттік шоттары арқылы жүзеге асырылатын сауда-саттыққа байланысты есеп айырысулар бойынша ақшаны есепке алудың жалпы шарттары мен тәртібін анықтайды.

1 бөлім. ЖАЛПЫ ҚАҒИДАЛАР

1. Осы Ережелерде пайдаланылатын терминдер мен шартты белгілер Қазақстан Республикасының заңнамасында және Биржаның басқа да ішкі құжаттарында, оның ішінде Ережеде анықталған терминдер мен шартты белгілерге ұқсас Биржалық сауда-саттық бойынша есеп айырысуды жүзеге асыруды регламенттейтін Биржаның мүшелігі, сондай-ақ ішкі құжаттары туралы.
2. Осы Ережелердің мақсаттары үшін:
 - 1) Биржаның корреспонденттік шоттары деп Биржаның Қазақстан Республикасының Ұлттық Банкіндегі теңгедегі және/немесе шетел валютасындағы корреспонденттік шоттары түсініледі, Қазақстан Республикасының шетелдік банктерінде және/немесе екінші деңгейдегі банктерінде, сондай-ақ Биржаның "Бағалы қағаздар орталық депозитарийі" АҚ-дағы корреспонденттік шоты;
 - 2) клирингілік қатысушының өтініші деп клирингілік қатысушының ақша аударуды қайтаруға немесе жүзеге асыруға арналған өтініші және клирингілік қатысушылардың осыған байланысты операцияларды жасау ниеті туралы өзге де өтініштері және/немесе өкімдері түсініледі Биржалық сауда-саттық бойынша есеп айырысуларды жүзеге асыра отырып;
 - 3) есеп айырысу деп Биржаның "Шетел валюталарының сауда-саттығы бойынша есеп айырысуды жүзеге асыру ережелері", "Деривативтер нарығындағы сауда-саттық бойынша есеп айырысуды жүзеге асыру ережелері" және "Қор нарығындағы орталық контрагентпен мәмілелер бойынша ақшалай есеп айырысуды жүзеге асыру ережелері" ішкі құжаттарында қарастырылған қазақстандық теңгедегі және/немесе шетел валютасындағы төлемдер (бұдан әрі – Есеп айырысу ережесі) түсініледі.
 - 4) мәмілелер деп Биржаның сауда жүйесінде өткізілетін сауда-саттықтарда қаржы құралдарымен жасалған мәмілелер түсініледі;
 - 5) электрондық құжаттармен алмасу жүйесі деп хабарларды, оның ішінде төлем құжаттарын, өтініштерді, өкімдерді және/немесе өзге де байланысты хабарламаларды беруге мүмкіндік беретін бағдарламалық қамтамасыз ету түсініледі есептеулерді жүзеге асыра отырып, электрондық тәсілмен, электрондық цифрлық қолтаңбаны қолдана отырып;
 - 6) есепке алу жүйесі деп Биржаның корреспонденттік шоттарында есепте тұрған ақшаны есепке алуға, сондай-ақ олар бойынша жүргізілген операциялар туралы деректерді сақтауға арналған ақпараттық жүйе түсініледі;
 - 7) есепке алу шоты деп Биржаның корреспонденттік шоттарында қазақстандық теңгеде және/немесе шетел валюталарында есептелетін ақшаның ішкі есебін жүргізуге арналған, Биржаның ақпараттық жүйелеріндегі тіркеу жазбалары мен басқа да белгілердің жиынтығы түсініледі.
3. Есепке алу жүйесінде Биржа клирингілік қатысушылардың және Биржаның есеп шоттарын тек ішкі есеп жүргізу және биржалық сауда-саттықтар бойынша есеп айырысу үшін Биржаның корреспонденттік шоттары бойынша жүзеге асырылатын ақшаны есепке алу мен есептен шығару операцияларын, клирингілік қатысушылардан мәмілелер бойынша міндеттемелерін орындау үшін Биржаның корреспонденттік шоттарына түсетін клирингілік қатысушылардың қамтуларын клирингілік қатысу сертификаттарын шығаруды қамтамасыз ету үшін мүліктік пулдарға жарна ретінде ішкі есепке алу, клиринг нәтижелері бойынша олардың талаптарын, сондай-ақ орталық контрагенттің қызметін жүзеге асыруына

байланысты туындайтын Биржаның активтері мен міндеттемелерін есепке алу көрсету мақсатында ғана ашады және жүргізеді *(осы тармақ Биржа Басқармасының 2022 жылдың 28 шілдесіндегі шешімімен өзгертілген)*.

4. Биржаның есепке алу жүйесінде Биржаның корреспонденттік шоттары ашылған теңгемен және шетел валюталарымен есепке алу шоттары ашылады және жүргізіледі.
5. Биржаның есепке алу жүйесінде Биржаның корреспонденттік шоттары бойынша ақша операцияларының, сондай-ақ ақша қалдықтары мен қозғалысының бөлек есебі жүзеге асырылады әрбір жеке клирингілік қатысушы бөлінісінде шоғырландырылған есепке алу жүзеге асырылады.

2 бөлім. ЕСЕПКЕ АЛУ ШОТТАРЫ МЕН ҚОСАЛҚЫ ШОТТАРДЫ АШУ ЖӘНЕ ЖАБУ

6. Есепке алу шоттары клирингілік қатысушыларға және Биржаға ашылады. Биржа Биржа мүшесіне клирингілік қатысушы мәртебесін беру, ол клирингілік қатысушы ретінде қызметін жүзеге асыру және тиісінше оны клирингілік қатысушы мәртебесінен айыру кезінде есепке алу шоттарын дербес ашады, жүргізеді және жабады.
7. Есепке алу шоттарын ашу, жүргізу және жабу кезінде Биржаның есеп айырысу палатасы Биржаның "Мүшелік туралы қағида" атты ішкі құжатында белгіленген талаптарға сәйкес клирингілік қатысушылардың Биржаға ұсынатын құжаттарын басшылыққа алады, оның ішінде:

трейдерлер тізімі;

қол қою үлгілері бар құжат.

Есеп шотын ашу, жүргізу немесе жабу үшін клирингілік қатысушы тарапынан қосымша іс-қимылдарды орындау талап етілмейді.

8. Биржа клирингілік қатысушыға есепке алу шоттарын Биржа мүшесіне қандай да бір нарықтың клирингілік қатысушысы мәртебесі берілген күннен кейін бір жұмыс күнінен кешіктірмей ашады. Есеп шотын ашу үшін негіз Биржа мүшесіне көрсетілген мәртебе беру фактісі болып табылады.

Биржа клирингілік қатысушының мүліктік пулға қосылу туралы өтінішін алған күннен кейін бір жұмыс күнінен кешіктірмей мүліктік пулдың есепке алу шоттарын ашады. Биржаның Клирингілік палатасының осы өтінішті алғаны туралы хабарламасы мүліктік пулдың есептік шотын ашу үшін негіз болып табылады *(осы абзац Биржа Басқармасының 2022 жылдың 28 шілдесіндегі шешімімен енгізілген)*.

9. Клирингілік қатысушыға есеп шотын ашқан кезде Биржа оған Биржа мүшелігіне кірген кезде осы клирингілік қатысушыға берілген тіркеу кодын, шот валютасының белгісін қамтитын және осы клирингілік қатысушыны және шот түрін бір мәнді сәйкестендіруге мүмкіндік беретін бірегей нөмір береді.

10. Әрбір клирингілік қатысушы үшін Биржа әрбір биржалық нарықта бөлек мынадай есепке алу шоттарын ашады:

- 1) клирингілік қатысушы Биржаның корреспонденттік шоттарына әрбір валютада аударатын ақшаны жалпы есепке алу үшін бір жиынтық есептік шот;
- 2) Биржада өз атынан және өз мүдделері үшін жасалған мәмілелерді қамтамасыз етуге және орындауға арналған ақшаны есепке алуға арналған бір есеп шоты (өз есеп шоты);
- 3) Биржада өз клиенттерінің атынан және олардың мүдделері үшін жасалған мәмілелерді қамтамасыз етуге және орындауға арналған ақшаны есепке алуға арналған бір есеп шоты (агрегацияланған клиенттік есеп шоты);

Биржаның сауда-клирингілік жүйесіне өз клиенттеріне SMA-рұқсаттаманы (демеушілік рұқсаттаманы) ұсынатын клирингілік қатысушы үшін Биржада оның клиенттерінің

атынан және мүдделері үшін жасалған мәмілелерді қамтамасыз етуге және орындауға арналған ақшаны (біріктірілген клиенттік есептік шоттарын) есепке алу үшін бірнеше есептік шоттар ашылуы мүмкін *(осы абзац Биржа Басқармасының 2023 жылдың 03 тамызындағы шешімімен енгізілген)*;

- 4) клиринглік қатысушының кастодиандық клиенттерінің мәмілелерін қамтамасыз етуге және орындауға арналған ақшаны есепке алуға арналған бір есеп шоты-бақылау жүйесінің пайдаланушысы болып табылатын клиринглік қатысушыға ғана ашылады және қамтамасыз ету (агрегацияланған кастодиандық есептік шот);
- 5) мүліктік пулдың әрбір түрі үшін – клиринглік қатысушылардың клиринглік қатысу сертификаттарын шығаруды қамтамасыз ету ретінде тиісті мүліктік пулдарға аударатын меншікті ақшасын есепке алуға арналған бір есеп шоты және клиринглік қатысушылардың клиринглік қатысу сертификаттарын шығаруды қамтамасыз ету ретінде тиісті мүліктік пулдарға аударатын клиенттік ақшаны агрегаттық есепке алуға арналған бір есеп шоты *(осы тармақша Биржа Басқармасының 2022 жылдың 28 шілдесіндегі шешімімен енгізілген)*.

- 10-1. Қазақстан Республикасы Ұлттық Банкінің банкаралық операциялар бойынша есеп айырысуларының аяқталуын қамтамасыз ету жүйесінің (бұдан әрі - Жүйе) қатысушысы болып табылатын қор нарығындағы клиринглік қатысушы үшін Биржа Қазақстан Республикасының аумағында Төлем карточкаларының банкаралық жүйесінде (бұдан әрі – ТКБЖ) Жүйеде есеп айырудың аяқталуын кепілдік қамтамасыз ету ретінде осы клирингтік қатысушы енгізген ақшаны есепке алу үшін Қазақстан теңгесімен жеке біріктірілген клиенттік есептік шотын (бұдан әрі – ТКБЖ кепілдік қамтамасыз етуінің есептік шоты) ашады.

ТКБЖ кепілдік қамтамасыз етудің есептік шотын Биржа "Бағалы қағаздардың орталық депозитарийі" АҚ-да қамтамасыз ету шотын ашу туралы хабарламаны алған күннен кейін бір жұмыс күнінен кешіктірмей Биржа ашады. Биржаның Клиринг палатасының осы хабарламаны алғаны туралы ақпараттық хабарламасы ТКБЖ кепілдік қамтамасыз етуінің есептік шотын ашу үшін негіз болып табылады.

(Осы тармақ Биржа Басқармасының 2023 жылдың 03 тамызындағы шешімімен енгізілген)

11. Биржаға орталық контрагент ретінде, Биржа орталық контрагент қызметін атқаратын, әрбір биржалық нарықтағы талаптары мен міндеттерін есепке алу мақсатында және Биржаның әрбір жеке корреспонденттік шоты бөлігінде ақша қалдықтары мен қозғалысын есепке алу мақсатында Биржаның әрбір корреспонденттік шоты үшін теңгеде және әрбір шетел валютасында және әрбір корреспонденттік шоты үшін бір есеп шоты ашылады *(осы тармақ Биржа Басқармасының 2020 жылдың 26 қарашасындағы шешімімен өзгертілген)*.
12. Биржаның корреспонденттік шоттары бойынша, сондай-ақ Биржа орталық контрагенттің қызметін жүзеге асырған кезде жүзеге асырылатын әртүрлі операциялар бойынша ақшаны бөлек есепке алу мақсатында теңгемен және шетел валюталарымен есепке алу шоттары шеңберінде жекелеген қосалқы шоттар, оның ішінде, ашылады және жүргізіледі:
 - 1) осы Ережелердің 10 тармағының 2)-4) тармақшаларында көрсетілген есепке алу шоттары шеңберінде ашылатын Биржалық мәмілелер бойынша қамтамасыз етуді есепке алу үшін;
 - 2) есептік жинақтау шоттары шеңберінде ашылатын әрбір Биржалық нарықтың кепілдік қорына клиринглік қатысушылардың жарналарын есепке алу үшін;
 - 3) Биржаның есеп шоттары шеңберінде ашылатын әрбір Биржалық нарық бойынша жеке барлық клиринглік қатысушылардың кепілдік жарналарын жалпы есепке алу үшін;
 - 4) клиринглік қатысушыларға тиісті санкцияларды қолдану шамасына қарай ашылатын айыппұлдарды, өсімпұлдарды, тұрақсыздық айыбын есепке алу үшін;
 - 5) Биржаның есеп шоттары және клиринглік қатысушылардың құрама есеп шоттары шеңберінде ашылатын ілеспе төлем құжаттары негізінде белгіленуі бір мәнді анықталмайтын Биржаның корреспонденттік шоттарына түсетін ақшаны есепке алу үшін;

- 6) қажеттілігіне қарай ашылатын Биржаның корреспонденттік шоттарындағы ақша қозғалысының барынша сегрегациясы мен ашықтығын қамтамасыз етуге арналған өзге де қосалқы шоттар.
13. Биржаның ішкі құжаттарында қандай да бір биржалық нарық үшін мәмілелер жасасу, қамтамасыз етуді енгізу немесе кепілдік қорларды бірнеше валютада қалыптастыру қарастырылса, онда осы Ережелердің 10, 11 және 12-тармақтарында көрсетілген есепке алу шоттары және/немесе қосалқы шоттар әрбір валютада жеке ашылады.
14. Клирингілік қатысушыға ашылған есепке алу шоттарын Биржаның есеп айырысу палатасы оны қандай да бір нарықтың клирингілік қатысушысы мәртебесінен айырғаннан кейін немесе ол қандай да бір валютада көрсетілген барлық қаржы құралдарымен сауда-саттықтан шеттетілген кезде бір жұмыс күнінен кешіктірмей жабады. Есепке алу шоттары тиісті жабылатын шоттар бойынша орындалмаған міндеттемелер мен қалдықтар болмаған жағдайда жабылады. Өзге жағдайларда Биржа клирингілік қатысушыны осындай міндеттемелердің немесе қалдықтардың бар екендігі туралы хабардар етеді және көрсетілген міндеттемелерді орындағаннан және көрсетілген қалдықтарды алып қойғаннан кейін келесі жұмыс күні есеп шоттарын жабады *(осы тармақ Биржа Басқармасының 2022 жылдың 28 шілдесіндегі шешімімен өзгертілген)*.
15. Биржа клирингілік қатысушыларды олардың есепке алу шоттарын ашқаны немесе жапқаны туралы хабардар етпейді, өйткені Биржа мұндай шоттарды Биржаның корреспонденттік шоттары бойынша ақшаның түсуі мен есептен шығарылуының ішкі есебін жүргізу үшін ғана пайдаланады.

3 бөлім. ЕСЕПКЕ АЛУ ШОТТАРЫН ЖӘНЕ ҚОСАЛҚЫ ШОТТАРДЫ ЖҮРГІЗУ

16. Биржаның ішкі есепке алу жүйесінде Биржаның корреспонденттік шоттары бойынша ақша қозғалысын көрсететін жазбаларды, сондай-ақ клирингілік қатысушылардың есепке алу шоттары (қосалқы шоттары) бойынша ақшаны есептен шығару немесе есепке алу жөніндегі жазбаларды жүзеге асыру үшін мынадай құжаттар негіз болып табылады:
- 1) Биржа мен Биржаның корреспондент-банкі арасында электрондық құжаттар алмасу жүйесі арқылы келіп түсетін және Биржаның корреспонденттік шоттары бойынша ақшаны есепке алу және есептен шығару операцияларының жасалғанын растайтын Биржаның корреспондент-банктері ұсынатын тиісті үзінділер мен өзге де төлем құжаттары;
 - 2) Биржаның "Қаржы құралдарымен мәмілелер бойынша клиринг қызметін жүзеге асыру ережелері" атты ішкі құжатына сәйкес жасалатын клирингілік қатысушылар мен Биржаның талаптары мен міндеттемелерінің мәнін көрсете отырып, клиринг нәтижелері туралы есептер немесе өзге де құжаттар (бұдан әрі – Клирингілік ережелер);
 - 3) өтініште көрсетілген операцияны Биржа Есеп айырысу ережелеріне, Клирингілік ережелерге және осы Ережелерге сәйкес жүзеге асыруы мүмкін болған жағдайда, клирингілік қатысушылардың өтініші *(осы тармақша Биржа Басқармасының 2021 жылдың 11 маусымындағы шешімімен өзгертілген)*.
17. Биржаның есеп айырысу палатасы есеп шоттарында Биржаның корреспонденттік шоттары бойынша ақшаны есепке алу және есептен шығару операцияларын осы тармақтың 1)-3) тармақшаларында көрсетілген құжаттарды алғаннан және өңдегеннен кейін Биржаның корреспонденттік шоттары бойынша ақшаның нақты қозғалысы күнінен кейінгі жұмыс күнінің соңынан кешіктірмей жүзеге асырады. Бұл ретте Биржаның корреспонденттік шоттары бойынша ақша қозғалысын жүзеге асыру күні, клиринг нәтижелері туралы құжатта немесе клирингілік қатысушының биржалық нарықтар арасындағы және клирингілік қатысушының шоттары арасындағы қамтамасыз етуді аудару туралы өтінішінде көрсетілген күн есепке алу шоттары бойынша ақшаны есепке алу және есептен шығару операцияларының күні болып табылады *(осы тармақ Биржа*

Басқармасының 2021 жылдың 11 маусымындағы және 2021 жылдың 27 қыркүйегіндегі шешімдерімен өзгертілген).

18. Клирингілік қатысушының есепке алу шотының жекелеген қосалқы шоттары бойынша Биржаның корреспонденттік шоттарына түсетін ақшаны бөлуді Биржаның есеп айырысу палатасы Биржаға келіп түсетін төлем құжаттарындағы ақпаратты ескере отырып жүзеге асырады.
19. Клирингілік қатысушының кез келген өтініші Есеп айырысу ережелерінде, осы Ережелерде анықталған нысандар бойынша, ал белгіленген нысандар болмаған кезде – еркін нысанда ресімделеді және Биржаға ұсынылады *(осы абзац Биржа Басқармасының 2021 жылдың 11 маусымындағы шешімімен өзгертілген).*

Биржаның басқа ішкі құжаттарында өзгесі белгіленбесе, осы тармақтың бірінші абзацында көрсетілген өтініштерге клирингілік қатысушының бірінші және екінші (бар болса) қол қою құқығына ие тұлғалар қол қоюға тиіс. Бұл ретте көрсетілген қолдар клирингілік қатысушының қолдарының үлгілері бар Биржада бар құжатқа сәйкес келуі тиіс.

Биржаға клирингілік қатысушылардан трейдерлер мен осы клирингілік қатысушылардың өзге уәкілетті қызметкерлері өтініш берген жағдайда, мұндай өтініштерге мыналардың қолдары қойылуы тиіс *(осы абзац Биржа Басқармасының 2020 жылдың 26 қарашасындағы шешімімен енгізілген):*

- трейдерлердің – Биржаның "Мүшелік туралы қағида" атты ішкі құжатына сәйкес ұсынылған трейдерлердің тізіміне сәйкес *осы абзац Биржа Басқармасының 2020 жылдың 26 қарашасындағы шешімімен енгізілген);*
- клирингілік қатысушылардың өзге де уәкілетті қызметкерлерінің – осы Ережелердің 2 қосымшасының нысаны бойынша берілген сенімхатқа сәйкес *(осы абзац Биржа Басқармасының 2020 жылдың 26 қарашасындағы шешімімен енгізілген).*

Осы тармақтың бірінші абзацында көрсетілген өтініштер Биржаға берілуі тиіс:

- 1) электрондық цифрлық қолтаңбаны қолдана отырып, Биржа пайдаланатын электрондық құжаттармен алмасу жүйелерінде электрондық түрде немесе
 - 2) қағаздағы құжат түрінде.
20. Клирингілік қатысушының кез келген өтініші Биржаның есеп айырысу палатасы директорының немесе оның орынбасарының рұқсаты болғанда ғана осындай орында мүмкіндігіне тексеру жүргізілгеннен кейін орындалуға жатады.
 21. Клирингілік қатысушылардың есептік шоттары бойынша ақша қалдықтары мен қозғалысы туралы ақпарат Биржаның сауда-клирингілік жүйелеріне беріледі:
 - 1) әрбір Биржалық нарықта сауда-саттық басталғанға дейін;
 - 2) Биржаның сауда-клирингілік жүйелерінің жұмысы барысында олардың өтініштері бойынша клирингілік қатысушылардың пайдасына Биржаның корреспонденттік шоттарынан ақшаны есепке алу немесе есептен шығару кезінде және осы операцияларды клирингілік қатысушылардың есептік шоттарында көрсету кезінде;
 - 3) есеп айырысу нәтижелері бойынша әрбір Биржалық нарықтағы әрбір клирингілік сессиядан кейін.

(Осы тармақ Биржа Басқармасының 2020 жылдың 26 қарашасындағы шешімімен өзгертілген)

22. Есепке алу шоттарын ашу, жүргізу, жабу туралы, барлық есепке алу шоттары бойынша жасалған барлық операциялар туралы барлық ақпарат Биржаның есеп жүйесінде сақталуы тиіс. Бұл ақпаратты сақтау мерзімі шектелмейді.
23. Есеп айырысу палатасы клирингілік қатысушыны (оның бенефициарлық меншік иесін) және/немесе клирингілік қатысушының клиентін террористік іс-әрекетке қатысы бар адамдардың тізіміне, террористік іс-әрекетке қатысы бар ұйымдар мен адамдардың тізбесіне енгізу туралы ақпарат алған кезде Терроризмді және экстремизмді қаржыландырумен байланысты ұйымдар мен тұлғалардың тізбесіне жаппай қырып-жою қаруын таратуды қаржыландырумен Есеп айырысу палатасы, қылмыстық жолмен алынған

кірістерді заңдастыруға (жылыстатуға) қарсы іс-қимыл мәселелері бойынша Биржаның ішкі құжаттарында қарастырылған тәртіппен және мерзімде, қаржыландыру бойынша кез келген операцияларды тоқтатады осындай клирингтік қатысушының пайдасына ақша Биржасының корреспонденттік шоттарынан клиенттердің операцияларын тоқтату тәртібін регламенттейтін Биржаның ішкі құжатына сәйкес есеп жүйесіндегі клирингтік қатысушының есепке алу шоттарынан ақшаны есептен шығару бойынша олармен байланысты операциялар *(осы тармақ Биржа Басқармасының 2020 жылдың 26 қарашасындағы шешімімен өзгертілген)*.

24. Биржа Қылмыстық жолмен алынған кірістерді заңдастыруға (жылыстатуға) және терроризмді қаржыландыруға қарсы іс-қимыл жөніндегі Қазақстан Республикасының заңнамасына және Қылмыстық жолмен алынған кірістерді заңдастыруға (жылыстатуға) және терроризмді қаржыландыруға қарсы іс-қимыл мәселелері бойынша Биржаның ішкі құжаттарына сәйкес осы Ережелердің 23 тармағына сәйкес тоқтатылған операцияларды қайта бастайды *(осы тармақ Биржа Басқармасының 2020 жылдың 26 қарашадағы шешімімен өзгертілген)*.

3.1 бөлім. КЛИРИНГІЛІК ҚАТЫСУШЫЛАРДЫҢ ҚАМТАМАСЫЗ ЕТУІН БИРЖАЛЫҚ НАРЫҚТАР АРАСЫНДА АУДАРУ

(Осы бөлім Биржа Басқармасының 2021 жылдың 11 маусымындағы шешімімен енгізілген)

- 24-1. Клирингтік қатысушы қазақстандық теңгемен және/немесе шетел валюталарымен көрсетілген және Биржаның корреспонденттік шоттарындағы қамтамасыз етуді басқару мақсатында Биржаға биржалық нарықтар арасында осы қамтамасыз етудің барлығын немесе бір бөлігін аударуға өтініш беруге құқылы.

Клирингтік қатысушыларды қамтамасыз етуге қатысты биржалық нарықтар арасындағы аударым операцияларын Биржа клирингтік қатысушылардың осы Ережелердің 3 қосымшасының нысаны бойынша жасалған биржалық нарықтар мен клирингтік қатысушының шоттары арасында қамтамасыз етуді аудару туралы өтініштерінің негізінде жүзеге асырады *(осы тармақ Биржа Басқармасының 2021 жылдың 27 қыркүйегіндегі шешімімен өзгертілген)*.

- 24-2. Клирингтік қатысушыларды қамтамасыз етуге қатысты биржалық нарықтар арасындағы аударым операциялары бір клирингтік қатысушының шоттары бойынша ғана бір валютада жүзеге асырылуы мүмкін.

Клирингтік қатысушы қамтамасыз етуді мына есептік шоттар арасында бөлу үшін биржалық нарықтар арасында қамтамасыз етуді аударуға өтініш беруге құқылы:

меншікті есепке алу шоттары арасында;

агрегацияланған клиенттік есепке алу шоттары арасында;

меншікті және агрегацияланған клиенттік есепкеалу шоттары арасында.

- 24-3. Биржалық нарықтар арасындағы және клирингтік қатысушының шоттары арасындағы қамтамасыз етуді аудару туралы өтінішті Биржаның клирингтік қатысушысы "eTransfer.kz" ақпарат беру жүйесінде XML-форматта электрондық нысанда не Биржаның клирингтік қатысушысы кабинетінің функцияларын орындайтын Биржаның web-қосымшасында трейдердің не клирингтік қатысушысының өзге де уәкілетті жұмыскердің электрондық цифрлық қолтаңбасын қолдана отырып ұсынады *(осы тармақ Биржа Басқармасының 2021 жылдың 27 қыркүйегіндегі шешімімен өзгертілген және Биржа Басқармасының 2023 жылдың 03 тамызындағы шешімімен өзгертілген)*.

- 24-4. Биржаның клирингтік қатысушылардан биржалық нарықтар арасында және клирингтік қатысушының шоттары арасында қамтамасыз етуді аудару туралы өтініштерді қабылдау уақыты Астана қаласының уақыты бойынша сағат 10.30-дан 17.30-ға дейін *(осы тармақ Биржа Басқармасының 2021 жылдың 27 қыркүйегіндегі шешімімен өзгертілген және Биржа Басқармасының 2023 жылдың 03 тамызындағы шешімімен өзгертілген)*.

- 24-5. Осы Ережелердің 3 қосымшасының нысаны бойынша жасалған биржалық нарықтар мен клирингтік қатысушының шоттары арасындағы қамтамасыз етуді аудару туралы өтініште осы клирингтік қатысушының қамтамасыз етуі аударылатын клирингтік қатысушының есепке алу шоттарын анықтау мақсатында операцияның мақсатын сәйкестендіру үшін арнайы кодтар көрсетілуі тиіс.

Биржалық нарықтың әрбір түрі үшін осындай кодтардың тізімін Биржаның есеп айырысу бөлімшесіне жетекшілік ететін Биржа Басқармасының мүшесі бекітеді және Биржаның интернет-ресурсында жарияланады (www.kase.kz).

(Осы тармақ Биржа Басқармасының 2021 жылдың 27 қыркүйегіндегі шешімімен өзгертілген)

3.2 бөлім. КЛИРИНГІЛІК ҚАТЫСУШЫЛАРДЫҢ ШОТТАРЫ АРАСЫНДА ҚАМТАМАСЫЗ ЕТУДІ АУДАРУ

- 24-6. Клирингтік қатысушы қазақстандық теңгемен және/немесе шетел валюталарымен көрсетілген және Биржаның корреспонденттік шоттарындағы қамтамасыз етуді басқару мақсатында Биржаға өзінің және агрегацияланған клиенттік есептік шоты арасында осы қамтамасыз етудің барлығын немесе бір бөлігін аударуға өтініш беруге құқылы.

Осы клирингтік қатысушының қамтамасыз етуіне қатысты клирингтік қатысушының шоттары арасындағы аударым операцияларын Биржа клирингтік қатысушының биржалық нарықтар арасындағы және осы Ережелердің 3 қосымшасының нысаны бойынша жасалған клирингтік қатысушының шоттары арасындағы қамтамасыз етуді ауыстыру туралы өтініші негізінде жүзеге асырады.

- 24-7. Осы клирингтік қатысушының қамтамасыз етуіне қатысты клирингтік қатысушының шоттары арасындағы аударым операциялары бір клирингтік қатысушының шоттары бойынша ғана бір валютада жүзеге асырылуы мүмкін.

- 24-8. Биржалық нарықтар арасындағы және клирингтік қатысушының шоттары арасындағы қамтамасыз етуді аудару туралы өтінішті Биржаның клирингтік қатысушысы "eTransfer.kz" ақпарат беру жүйесінде XML-форматта электрондық нысанда не Биржаның клирингтік қатысушысы кабинетінің функцияларын орындайтын Биржаның web-қосымшасында трейдердің не клирингтік қатысушысының өзге де уәкілетті жұмыскердің электрондық цифрлық қолтаңбасын қолдана отырып ұсынады *(осы тармақ Биржа Басқармасының 2023 жылдың 03 тамызындағы шешімімен өзгертілген)*.

- 24-9. Биржаның клирингтік қатысушылардан биржалық нарықтар арасында және клирингтік қатысушының шоттары арасында қамтамасыз етуді аудару туралы өтініштерді қабылдау уақыты Астана қаласының уақыты бойынша сағат 10.30-дан 17.30-ға дейін *(осы тармақ Биржа Басқармасының 2023 жылдың 03 тамызындағы шешімімен өзгертілген)*.

- 24-10. Осы Ережелердің 3 қосымшасының нысаны бойынша жасалған биржалық нарықтар мен клирингтік қатысушының шоттары арасында қамтамасыз етуді аудару туралы өтініште осы клирингтік қатысушыны қамтамасыз ету арасында ауыстырылатын клирингтік қатысушының есеп шоттарын анықтау мақсатында операцияның мақсатын сәйкестендіру үшін арнайы кодтар көрсетілуі тиіс.

Биржалық нарықтың әрбір түрі үшін осындай кодтардың тізімін Биржаның есеп айырысу бөлімшесіне жетекшілік ететін Биржа Басқармасының мүшесі бекітеді және Биржаның интернет-ресурсында жарияланады. www.kase.kz).

(Осы бөлім Биржа Басқармасының 2021 жылдың 27 қыркүйегіндегі шешімімен енгізілген)

4 бөлім. ҚАЛДЫҚТАРДЫ САЛЫСТЫРЫП ТЕКСЕРУ

25. Күн сайын, Биржаның корреспонденттік шоттары бойынша ақшаны есепке алу және есептен шығару операцияларының жасалғанын растайтын үзінді көшірмелер мен өзге де

төлем құжаттары өңделгеннен кейін есеп айырысу палатасы есепке алу шоттары бойынша жазбаларды Биржаның корреспондент-банктері Биржаға беретін корреспонденттік шоттары бойынша көшірмелермен салыстырып тексеруді жүзеге асырады.

Көрсетілген алшақтықтар анықталған жағдайда Есеп палатасы есеп жүйесіндегі жазбаларға Биржаның корреспонденттік шоттары бойынша үзінділерге сәйкес түзетуді жүзеге асырады (*осы абзац Биржа Басқармасының 2020 жылдың 26 қарашасындағы шешімімен енгізілген*).

- 25-1. Күн сайын, биржалық нарықтардағы сауда-саттық басталғанға дейін Биржаның Есеп айырысу палатасы мен Клирингілік палатасы алдыңғы күннің соңындағы жағдай бойынша клирингілік қатысушылардың есеп және оларға сәйкес келетін сауда-клирингілік шоттарындағы қалдықтарды салыстырып тексеруді жүзеге асырады.

Ақша бойынша қалдықтардың алшақтығы анықталған жағдайда:

- 1) Есеп айырысу палатасы есеп айырысу жүйесінде операциялардың дұрыс көрсетілмеу фактісі анықталған кезде есеп айырысу шоттарындағы қалдықтарды сауда-клирингілік шоттардағы қалдықтармен теңестіру мақсатында есеп айырысу жүйесіндегі жазбаларға түзетуді жүзеге асырады;
- 2) Есеп айырысу палатасы есеп айырысу шоттарындағы қалдықтардың дұрыстығы кезінде есеп айырысу шоттарындағы қалдықтарға сәйкес сауда-клирингілік шоттардағы қалдықтарды теңестіру қажеттігі туралы Клирингілік палатаны электрондық пошта арқылы хабардар етеді.

(Осы тармақ Биржа Басқармасының 2022 жылдың 28 шілдесіндегі шешімімен енгізілген)

26. Жыл сайын, 15 қаңтардан кешіктірмей, клирингілік қатысушы мен Биржа арасында клирингілік қатысушының есепке алу шоттарындағы ақша қалдықтарын осындай қалдықтар болған кезде 01 қаңтардағы жағдай бойынша салыстырып тексеру жүзеге асырылады.
27. Клирингілік қатысушы жазбаша сұрау салу бойынша өзі Биржаның корреспонденттік шоттарына аударған ақшаны өз есебінің деректерін кез келген уақытта, кез келген есеп айырысу күнінің соңында Биржаның есеп жүйесінің деректерімен жоспардан тыс салыстырып тексеруді жүзеге асыруға құқылы.
28. Ақша қалдықтарын салыстырып тексеру нәтижелері клирингілік қатысушыны таңдауға арналған осы Ережелердің 1 қосымшасындағы нысан бойынша ақшаны салыстырып тексеру актісімен ресімделеді:
- 1) электрондық цифрлық қолтаңбаны қолдана отырып, Биржа пайдаланатын электрондық құжаттармен алмасу жүйелерінде электрондық тәсілмен беріледі, немесе
 - 2) қағазда ресімделеді және оған салыстырып тексеруді жүзеге асыратын тараптардың уәкілетті өкілдері қол қояды.

(Осы тармақ Биржа Басқармасының 2021 жылдың 27 қыркүйегіндегі шешімімен өзгертілген)

29. Клирингілік қатысушы өзінің жазбаша сұрау салуы бойынша осы клирингілік қатысушының есепке алу шоттарындағы ақша қалдықтары туралы ақпаратты кез келген уақытта, кез келген кезеңде немесе кез келген есеп айырысу күнінің соңында алуға құқылы. Клирингілік қатысушыны таңдауға клирингілік қатысушының есепке алу шоттарындағы ақша қалдықтары туралы ақпарат:
- 1) электрондық цифрлық қолтаңбаны қолдана отырып, Биржа пайдаланатын электрондық құжаттармен алмасу жүйелерінде электрондық тәсілмен беріледі, немесе
 - 2) қағазда ресімделеді.

5 бөлім. ТҰЖЫРЫМДЫ ҚАҒИДАЛАР

30. Осы Ережелер қажеттілігіне қарай, бірақ кемінде бес жылда бір рет өзектілендіруге жатады. Ережелерді өзектендіру жауапкершілігі Биржаның есеп айырысу палатасына жүктеледі.

Басқарма Төрайымы

Алдамберген А. Ө.

Биржалық сауда-саттықтар бойынша есеп айырысуларды жүзеге асыру кезіндегі ақшаны ішкі есепке алу ережелеріне
(осы тегім Биржа Басқармасының 2020 жылдың 26 қарашасындағы шешімімен өзгертілген)

1 қосымша

XXXX жылдың XX айы күнінің соңындағы жағдай бойынша АҚШАНЫ САЛЫСТЫРЫП ТЕКСЕРУ АКТІСІ

[Биржаның жасалған күні мен уақыты]

[Биржаның шығыс тіркеу нөмірі]

"Қазақстан қор Биржасы" АҚ (бұдан әрі – Биржа), БСК – KICEKZKX, бір жағынан және

(клирингтік қатысушының толық атауы)

(клирингтік қатысушының толық мекенжайы, клирингтік қатысушының БИК (бар болса))

екінші жағынан, клирингтік қатысушылардың есепке алу шоттарындағы ақша қалдықтары туралы есепке алу жүйелерінің деректерін салыстырып тексеру жүргізілгені туралы осы актіні жасады және оған қол қойды.

№ р/с	Шоттың атауы	Валюта	Сомасы	Алшақтықтар туралы ескерту
		(валюта коды*)		

* Есепке алу шоты ашылған валютаның алфавиттік үш әріптік кодтық белгісі.

Биржадан

Клирингтік қатысушыдан:

[Уәкілетті қызметкердің лауазымы] *(осы жол Биржа Басқармасының 2020 жылдың 26 қарашадағы шешімімен өзгертілді)*

[Бірінші басшының лауазымы]

[тегі, аты-жөні]

[қолы]

[тегі, аты-жөні]

[қолы]

[Уәкілетті қызметкердің лауазымы] *(осы жол Биржа Басқармасының 2020 жылғы 26 қарашадағы шешімімен өзгертілді)*

[Бас бухгалтер лауазымы]

[тегі, аты-жөні]

[қолы]

[тегі, аты-жөні]

[қолы]

Биржалық сауда-саттық бойынша есеп айырысулар кезінде ақшаны ішкі есепке алу және құжаттарды ресімдеу ережелеріне

2 қосымша

(Осы қосымша Биржа Басқармасының 2020 жылдың 26 қарашасындағы шешімімен енгізілген)

№ ___ С Е Н І М Х А Т

Күні

Алматы қ.

_____ (клирингтік қатысушының толық атауы, БСН)

бұдан әрі "Сенім білдіруші" деп аталатын, Сенім білдірушінің жарғысы негізінде әрекет ететін Сенім білдірушінің Басқарма Төрағасы атынан осы арқылы ... (клирингтік қатысушының уәкілетті қызметкерінің тегі, аты, әкесінің аты, лауазымы) (жеке куәлік №..., кім берген, берілген күні, ЖСН...), бұдан әрі "Сенім білдірілген адам" деп аталатын Сенім білдірушінің атынан орталық контрагентпен мәмілелер бойынша _____ нарықта
(Биржалық нарықтың түрі)

есеп айырысуды жүзеге асыруға байланысты өтініштерге қол қоюға, жіберуге, тапсыруға уәкілетті болады.

Қолтаңба үлгісі _____

_____ (Клирингтік қатысушының уәкілетті қызметкерінің тегі, аты, әкесінің аты (бар болса))

Осы сенімхат бойынша өкілеттіктерді сенім білдірілген адамдар басқа адамдарға бере алмайды.

Осы сенімхат мына мерзім бойынша берілді _____ (қоса алғанда).
(күні, айы, жылы)

[Бірінші басшының лауазымы]

[тегі, аты-жөні]

[қолы]

[Бас бухгалтер лауазымы]

[тегі, аты-жөні]

[қолы]

Биржалық сауда-саттық бойынша есеп айырысулар кезінде ақшаны ішкі есепке алу және құжаттарды ресімдеу ережелеріне

2 қосымша

(Осы қосымша Биржа Басқармасының 2021 жылдың 11 маусымындағы шешімімен енгізілген)

Биржалық нарықтар мен клирингілік қатысушының шоттары арасында қамтамасыз етуді аудару туралы

Ө Т І Н І Ш

(Осы тақырыптама Биржа Басқармасының 2021 жылдың 27 қыркүйегіндегі шешімімен өзгертілген)

Xml файлын қалыптастыру ерекшелігі

Кодтау – utf-8.

Файл міндетті өзгермейтін тақырыпты қажет етеді:

<?xml version="1.0" encoding="utf-8" ?>

Файл атауының мысалы: **XML26KASPI55.xml**

Файл атауының құрамы	Файл атауы бөлімдерінің сипаттамасы
Форматтың атауы	барлық уақытта XML26
Клирингілік қатысушының коды	5 таңба. Мысалы: KASPI
Хабарламаның реттік нөмірі	барлық уақытта хабарлама ішіндегі "NUMBER" өрісіндегі мәнге тең

Барлық файл тегтері **<MESSAGE >** түбірлік тегінде болады. Барлық тегтердің, тіпті бос мәнмен де, болуы міндетті. Жоғарғы регистр қолданылады.

Тегтер	Файл ішіндегі тегтердің сипаттамасы
<NUMBER>	Міндетті түрде. Хабарламаның бірегей реттік нөмірі
<DATETIME>	Міндетті түрде. Хабарламаны dd.mm.yyyy hh24:mi:ss форматында қалыптастыру күні мен уақыты, мысалы: 07.07.2021 11:00:55
<FIRMCODE>	Міндетті түрде. Клирингілік қатысушының коды
<BIN>	БСН, бар болса
<CURRENCY>	Міндетті түрде. Халықаралық форматтағы валюта коды, мысалы: KZT
<AMOUNT>	Шығаруға арналған сома, мысалы, 3000.00
<ACCOUNTTYPEPDT>	Міндетті түрде. Қамтамасыз етуді есептен шығару туралы ақпарат көрсетілетін есепке алу шотты таңдау үшін операция мақсатын сәйкестендірудің арнайы коды
<ACCOUNTTYPEKT>	Міндетті түрде. Қамтамасыз етуді есепке алу туралы ақпарат көрсетілетін есепке алу шотты таңдау үшін операция мақсатын сәйкестендірудің арнайы коды
TRADER>	Міндетті түрде. Трейдердің немесе уәкілетті қызметкердің тегі, аты,

_____ әкесінің аты (бар болса) толық, кириллицада.

XML26 файлын толтыру мысалы:

Файлдың атауы:

XML26KASPI55.xml

Мәтін:

<?xml version="1.0" encoding="utf-8"?>

<MESSAGE>

 <NUMBER>55</NUMBER>

 <DATETIME>07.07.2021 11:00:55</DATETIME>

 <FIRMCODE>KASPI</FIRMCODE>

 <BIN>971240001315</BIN>

 <CURRENCY>KZT</CURRENCY>

 <AMOUNT>3000.00</AMOUNT>

 <ACCOUNTTYPEDT>FXOWN</ACCOUNTTYPEDT>

 <ACCOUNTTYPEKT>OWNI</ACCOUNTTYPEKT>

 <TRADER>Иванов Михаил Михайлович</TRADER>

</MESSAGE>